

slachtoffer en daarna dronk men weer van de champagne, nadat ik van het stadsbestuur een lintje had gekregen. Dan volgde er nog een verrassing. De voorzitter van de reddingsploeg 'Les Sauveteurs' benoemde me tot mascotte van hun vereniging. Het was een grote dag voor me. Joseph Möller had zich voor het eerst in zijn werkelijke gestalte aan de buitenwereld geopenbaard. Ja, zuster, ja, dokter. Ik lees het in jullie gedachten: "Wat een weg heeft hij niet afgelegd van Yoko tot Joseph Möller!"

"Ja, waarde dokter en geëerde zuster, ik ben niet de eerste de beste! Het zijn de rochels van een erelid van de Sauveteurs die jullie onderzoeken! De hoest van een mascotte!"

Maar het lukt jullie nooit me gaaf terug te sturen. De mascotte is bezig te sterven!"

(Pauze)

Heel wat jaren gingen voorbij: moet ik amper twaalf zijn geweest toen kapitein Meyers me aan de dierentuin ten geschenke gaf, dertien bij mijn doopsel, dan was ik veertien toen ik de kaartjes scheurde aan de ingang. Rond mijn zeventiende verjaardag overleed Oskar. Bij mijn meerderjarigheid ontsnapte Roza.

(Hij hoest).

Amper een paar dagen later, op een avond, kwam een jonge man mij met een koets halen.

"Ik ben Marcel." Zo introduceerde hij zich. Het was een Sauveteur. Voor het eerst verliet ik de Zoo. De bestuurders en vooral meneer Kets hadden het graag verhinderd, dat zag ik aan hun gezichten, maar er was niets aan te doen. Het volk buiten dat nooit in de Zoo kwam door gebrek aan centen morde:

"Waar is Jefke?! We willen Jefke zien!"

De stad lag daar als een grote onbekende. Ik kende ze slechts van verhalen. Steeds werd ze me afgeschilderd als een gevaarlijke plaats vol dieven en bedriegers die er op uit waren je te stropen. "Blijf er zo lang mogelijk weg, Jefke", waarschuwde meneer pastoor. "Want er valt niets goed te leren."

Maar nu werd me de kans geboden om het zelf te zien. Ik wilde weten of het inderdaad zo was. (Pauze) We reden langs de vestingen in de richting van het Noord. Op de Paardenmarkt voegden er zich nog een tweetal Sauveteurs bij ons. Sterke gezonde mannen. Maurice en Medard. Ze zouden mijn gidsen zijn. Ze bekeken me met voldoening. Als jagers, die een goede vangst inspecteerden.

"Onze mascotte moet gedoopt worden...", juichten ze.

"Dat ben ik al!", riep ik en probeerde te ontsnappen. "Eén keer katholiek volstaat!" Maar ze grepen me vast en kalmeerden me. "Maak je maar geen zorgen, makker. We dopen je. Niet met water, maar met bier!"

En het was waar. In de havenbuurt. Het district van de grieten. Bij Jan Moestache! Hé! Dat was me een vrolijk gezelschap. De lolbroeken zongen er: "En van je hela, hola, houd er de moed maar in, houd er de moed maar in!" Ze gunden me nauwelijks de tijd mijn pint leeg te drinken, de bewonderaars, die me vertelden, dat ze van mij hadden gehoord. En dat ze blij waren me in levende lijve te zien.

Zij, die me persoonlijk de hand kwamen drukken lieten een vol glas achter. Op korte tijd wel zeven op een rij. Er werd veel geschreeuwd en gelachen. De drinkers kregen er vuurrode koppen van. Ze behandelden me goed. Net als oude bekenden. Dan gaf Marcel het signaal.

(Hij fluit op zijn vingers).

"Vooruit, jongens...! We beginnen aan de Kruisweg." Ik begreep, dat de kafeetjes, die zij aandeden vergeleken werden met kapelletjes. En dat ze van statie naar statie trokken. Niet om te bidden maar om te zuipen. We bleven lang in een Noors cafee "De Zevende Hemel" vol dronken Scandinaven, blonde kerels, die een kouder klimaat gewend zijn. Eén werd zo vervelend, dat ik hem wegduwde. Dat vonden de anderen beledigend en scholden op ons. Zo ontstond er een gevecht. Iemand sloeg alarm:

"Politie!"

We waren op tijd de deur uit. Maar Marcel zijn neus bloedde.

"Voor mij is de aardigheid er af. Ik ga naar huis", kreunde hij. Maurice, Medard en ik belandden dan bij de Griek Moeskada, die persé wou dat we dansten zoals in zijn land. Met zakdoeken zwaaiend boven het hoofd. Rond middernacht koelden we af bij "Den Daan", waar de mannen zich als vrouwen gedroegen en elkaar op de mond kusten en waar ik met een kleedje en een bloesje aan en een pruik op het hoofd mijn Afrikaanse dansjes uitvoerde. (Hij danst terwijl hij zingt). De stoere kapitein Meyers/ lala lala lala/ die rond de wereld zeilde/ lala lala lala/ Zij dronken en zij speelden/ lala lala lala.

Ik wist na een poos ook niet meer of ik een man of een vrouw was. En Maurice werd Medard en Medard werd Maurice. De kamer draaide om. De vloer opeens naar boven. De zoldering naar onderen.

"Waar zijn we?", vroeg ik angstig.

"In het spiegelpaleis", zei Medard geruststellend.

"Waar is Maurice?"

"Die speelden we kwijt in Danny's bar", lachte Medard veelbetekenend. En ik begreep wat hij wou zeggen. En heel gedurfd flapte ik er uit: "Wanneer gaan we naar de wijven?" Ik schrok er zelf van. Maar hij reageerde niet meer. Ik sleepte hem naar buiten. Een koetsier van het Groenkerkhof snelde ons ter hulp.

"Naar de Zoo dan maar", beval ik.

"Dat had je me niet moeten zeggen, iedereen kan zien dat jij Zwarte Jef bent", grinnikte de man.

En hij weigerde het geld voor de rit. Ja, zo was het in die tijd. Ik liet Medard zijn roes uitslapen op een matras in de keuken. Met een zwaar hoofd stond ik tegen acht uur op post. Meneer Kets bleek opgelucht.

"Gelukkig! Joseph je bent op tijd. Als je je werk doet komen er geen aanmerkingen over je vrije tijd. En het is op hun verantwoordelijkheid."

'Hun', dat waren de Sauveteurs. En 'vrije tijd' was ook nieuw. Het werd normaal gevonden dat ik steeds ter beschikking stond. Afspraken over tijd om te werken en andere 'vrije' tijd werden niet gemaakt. Ik had er ook nooit over nagedacht. Je leeft immers gewoon. Wat is tijd? Maar nu leek dit verschil plots te ontstaan. Ik zag ineens dat er zoiets als tijd bestond en dat die in tweeën werd gedeeld. Een helft die aan de dierentuin behoorde en een andere die ik voor mezelf kon opeisen. Ik was volwassen. Het wekelijkse ritueel van uitgaan herhaalde zich en werd weldra dagelijks. Marcel kon het niet bijhouden. Het was wel geroutineerde drinkeboer, maar in mijn gezelschap bereikte hij heel snel zijn grens. Met plezier dronk ik hem onder tafel. "Allez, vooruit Marcel. Laat jij je door een makak van de Kongo de loef afsteken?", daagde ik hem uit.

Maurice nam het initiatief over. Maar die verging het niet beter. En Medard sleepte me tenslotte nog enkele maanden moeizaam van kroeg tot kroeg om me aan al zijn vrienden te tonen.

"Wat denken jullie van onze mascotte!", riep de laatste Sauveteur fier, nog moeizaam voor hij ergens in een sloot sneuvelde. Door hun gebrek aan uithoudingsvermogen waren de rollen omgekeerd. Ik sleepte de Sauveteurs voortaan van kroeg tot kroeg. "Want als we dood zijn groeit er

